

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 lipca 2017 r.

Pozycja 141

POSTANOWIENIE

z dnia 7 czerwca 2017 r.

Sygn. akt Ts 89/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.N. w sprawie zgodności:

art. 437 § 1 w zw. z art. 459 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.) z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 kwietnia 2017 r. (data nadania) A.N. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 437 § 1 w zw. z art. 459 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.; dalej: k.p.k.), jest niezgodny z art. 176 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. Skarżący pismem z 4 stycznia 2016 r. zawiadomił o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na przekroczeniu uprawnień i niedopełnieniu obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych w toku gromadzenia materiału dowodowego w sprawie, w której występował w charakterze oskarżonego.

Postanowieniem z czerwca 2016 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w B. delegowana do Prokuratury Okręgowej w P. umorzyła postępowanie, stwierdzając, że zarzucany przez skarżącego czyn, będący przedmiotem postępowania, nie zaistniał.

Postanowienie to Sąd Rejonowy w Ł. utrzymał w mocy postanowieniem z października 2016 r.

Zdaniem skarżącego zakwestionowane przepisy naruszają jego prawo do dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Skarżący zarzuca, że brak możliwości zaskarżenia postanowienia sądu o utrzymaniu w mocy postanowienia prokuratora o umorzeniu postępowania narusza jego konstytucyjne prawa i wolności wynikające z art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o TK.

W pierwszej kolejności Trybunał Konstytucyjny przypomina, że w myśl art. 77 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Termin do wniesienia skargi ma charakter materialnoprawny i nie podlega przywróceniu.

Stosownie do art. 44 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy o TK, w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej skarżący może zwrócić się do sądu rejonowego swojego miejsca zamieszkania o ustanowienie dla niego adwokata lub radcy prawnego z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej. Jak stanowi art. 44 ust. 3 zdanie pierwsze ustawy o TK, złożenie wniosku wstrzymuje bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej (zob. postanowienie z 21 marca 2013 r., SK 32/12, OTK ZU nr 3/A/2013, poz. 37). Zgodnie zaś z art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o TK, wznowienie biegu tego terminu następuje pierwszego dnia po dniu doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego (zob. m.in. postanowienia TK z: 9 października 2006 r., Ts 91/06, OTK ZU nr 5/B/2006, poz. 247; 21 marca 2013 r., SK 32/12).

Z informacji zawartej w skardze konstytucyjnej wynika, że postanowienie Sądu Rejonowego w Ł. z października 2016 r. skarżący otrzymał 9 listopada 2016 r. i od tego dnia rozpoczął bieg trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Skarżący 15 grudnia 2016 r., a więc po upływie 36 dni od dnia doręczenia ostatecznego orzeczenia, wystąpił do Sądu Rejonowego w Ł. z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej. 16 grudnia 2017 r. nastąpiło zatem zawieszenie biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej, które trwało do 16 stycznia 2017 r., tj. dnia doręczenia adwokatowi pisma Izby Adwokackiej w Ł. „w sprawie sporządzenia skargi konstytucyjnej” i „reprezentacji [skarżącego] przed TK”.

Trybunał przypomina, że w myśl art. 36 ustawy o TK w sprawach nieuregulowanych w ustawie o TK do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1823, ze zm.; dalej: k.p.c.). Z powodu braku odrębnej regulacji w ustawie o TK termin, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy o TK, oblicza się zgodnie z przepisami k.p.c. a w myśl odesłania wynikającego z art. 165 § 1 k.p.c. – według przepisów prawa cywilnego. Stosownie do art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, ze zm.), jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, to miesiąc liczy się jako trzydzieści dni.

W związku z powyższym, skoro z 90 dni na wniesienie skargi konstytucyjnej pozostały 54 dni (licząc od 17 stycznia 2017 r.), to termin do jej wniesienia upłynął 11 marca 2017 r. Natomiast pełnomocnik skarżącego złożył skargę konstytucyjną dopiero 18 kwietnia 2017 r., a więc 38 dni po upływie ustawowego terminu.

Okoliczność ta jest samodzielną podstawą odmowy nadania skardze dalszego biegu (art. 77 ust. 1 w zw. art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o TK).

Trybunał stwierdza również, że w analizowanej skardze nie wskazano podmiotowych praw lub wolności, które mogłyby doznać naruszenia przez zakwestionowane przepisy.

Wzorcem kontroli skarżący uczynił bowiem art. 176 ust. 1 Konstytucji, który nie wyraża podmiotowych praw lub wolności. Unormowanie to ma charakter ustrojowo-kompetencyjny przez ustanowienie zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego, która określa m.in. podstawę prawną struktury i funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Nie jest natomiast źródłem wolności lub praw podmiotowych jednostki (zob. np. wyrok TK z 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 143 oraz postanowienia TK z: 15 grudnia 2008 r., SK 84/06, OTK ZU nr 10/A/2008, poz. 189; 21 stycznia 2010 r., Ts 172/09, OTK ZU nr 2/B/2010, poz. 128; 1 lipca 2010 r., Ts 6/10, OTK ZU nr 1/B/2010, poz. 5; 30 września 2010 r., Ts 67/10, OTK ZU nr 1/B/2011, poz. 94; 15 października 2012 r., Ts 179/12, OTK ZU nr 3/B/2013, poz. 267).

Ponadto, skarżący upatruje naruszenia art. 176 ust. 1 Konstytucji, w tym że art. 437 § 1 w zw. z art. 459 § 1 i 2 k.p.k. zamyka drogę do zaskarżenia postanowienia sądu o utrzymaniu w mocy postanowienia prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego.

Trybunał ustalił, że skarżący nie wystąpił z żadnym środkiem zaskarżenia, w którym domagałby się sądowej kontroli wydanego w jego sprawie orzeczenia. Ustawa karnoprocesowa nie przewiduje – co prawda – możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie sądu o utrzymaniu w mocy postanowienia prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego, jednak nie zwalnia to strony od wniesienia środka odwoławczego, jeżeli zamierza ona wystąpić ze skargą konstytucyjną. Skarżący, który kwestionuje brak możliwości zaskarżenia określonych decyzji lub orzeczeń, powinien wykazać, że droga sądowa w danym przypadku została wyłączona.

Trybunał przypomina o tym, że „gdy przedmiotem skargi konstytucyjnej jest przepis przewidujący, że w danym przypadku środek odwoławczy nie przysługuje, należy mimo to wnieść środek zaskarżenia, aby uzyskać rozstrzygnięcie wydane w oparciu o normę prawną, która wyłącza możliwość zaskarżenia orzeczenia (postanowienie o odrzuceniu środka odwoławczego)” (zob. postanowienie TK z 21 czerwca 2010 r., Ts 243/09, OTK ZU nr 6/B/2010, poz. 454; także postanowienie pełnego składu TK z 10 marca 2015 r., SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35; por. L. Bosek, M. Wild, *Kontrola konstytucyjności prawa. Komentarz praktyczny dla sędziów i pełnomocników procesowych*. Wzory pism procesowych, Warszawa 2014, s. 137; M. Wiącek, *Formalne przesłanki skargi konstytucyjnej (w świetle orzecnictwa TK)*, Państwo i Prawo z. 9/2011, s. 23-25).

Skoro skarżący nie dysponuje ostatecznym orzeczeniem wydanym na podstawie zaskarżonych przepisów, to również ta okoliczność jest podstawą odmowy nadania skardze dalszego biegu (art. 77 ust. 1 w zw. z art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 ustawy o TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.